

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

ENVELLIMENT I DEPENDÈNCIA

Coordinació: Mercè Sánchez Gálvez

Any acadèmic 2014-15

Informació general de l'assignatura

Denominació	ENVELLIMENT I DEPENDÈNCIA
Codi	102723
Semestre d'impartició	7
Caràcter	Optativa
Nombre de crèdits ECTS	6
Crèdits teòrics	0
Crèdits pràctics	0
Coordinació	Mercè Sánchez Gálvez
Horari de tutoria/lloc	1.06 A convenir
Departament/s	Infermeria
Modalitat	Presencial
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Català/Castellà
Grau/Màster	Grau
Horari de tutoria/lloc	1.06 A convenir
Adreça electrònica professor/a (s/es)	msanchez@infermeria.udl.cat mserrano@medicina.udl.cat

Marcos Serrano Godoy - 973727222
Mercè Sánchez Gálvez - 973702282

Informació complementària de l'assignatura

L'objectiu del grau en fisioteràpia és preparar un futur professional amb un perfil clarament generalista amb les competències necessàries per valorar, diagnosticar i tractar problemes de salut mitjançant l'aplicació d'un conjunt de tècniques i mètodes específics de la fisioteràpia, amb la finalitat de curar, prevenir o readaptar-los.

Assignatura optativa on es desenvoluparan els coneixements bàsics per conèixer els canvis físics, psíquics i socials, fisiològics o patològics, que experimenta el cos humà amb l'envelliment i aprendre des d'un punt de vista fisioterapèutic a valorar-lo.

Per altra banda, donar els conceptes que estan lligats amb la dependència i també aconseguir valorar-los.

Prerequisits: No s'estableixen requisits previs

Corequisits: No s'estableixen

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Demostrar capacitat per analitzar i descriure les característiques del pacient geriàtric.
2. Demostrar habilitat per incorporar el conjunt de mètodes, procediments, actuacions, i tècniques de fisioteràpia per oferir una atenció global al pacient geriàtric.
3. Demostrar habilitat per aplicar actituds empàtiques adequades per afrontar situacions d'estrés en l'atenció del pacient geriàtric.
4. Demostrar capacitat per reconèixer i comprendre els factors biològics, psicològics, socials i funcionals que influeixen en l'estat de salut/malaltia en la rehabilitació del pacient geriàtric.
5. Conèixer les bases de l'envelliment i la dependència en geriatria per tractar als pacients geriàtrics des d'una visió integral.

Competències

Competències específiques:

1. Adquirir coneixements sobre els conceptes envelliment i dependència.
2. Aprenentatge de la morfologia i fisiologia de l'envelliment.

3. Perfils d'envelliment: Persona sana, pacient patològic, pacient fràgil.

Competències específiques:

1. Adquirir coneixements sobre els conceptes envelliment i dependència.

4. Saber valorar i saber quin tipus d'actuació (preventiva, immediata o tractament) segons els ítems obtinguts de les valoracions.

2. Aprenentatge de la morfologia i fisiologia de l'envelliment.

5. Intervenir en la promoció de l'envelliment actiu.

3. Perfils d'envelliment: Persona sana, pacient patològic, pacient fràgil.

4. Saber distingir conceptes bàsics de la dependència: discapacitat, deficiència i minusvàlua. ítems
Saber valorar i saber quin tipus d'actuació (preventiva, immediata o tractament) segons els obtinguts de les valoracions.

7. Aprenentatge dels estats de salut.

5. Intervenir en la promoció de l'envelliment actiu.

8. Saber fer valoracions funcionals de la dependència.

6. Saber distingir conceptes bàsics de la dependència: discapacitat, deficiència i minusvàlua.

9. Saber realitzar la valoració funcional en la valoració geriàtrica integral.

7. Aprenentatge dels estats de salut.

10. Saber realitzar un pla de cures dins d'un equip multidisciplinari.

8. Saber fer valoracions funcionals de la dependència.

11. Treballar en Unitat funcional.

9. Saber realitzar la valoració funcional en la valoració geriàtrica integral.

12. Conèixer les principals síndromes geriàtrics.

10. Saber realitzar un pla de cures dins d'un equip multidisciplinari.

13. Conèixer els nivells assistencials en el sistema sanitari públic.

11. Treballar en Unitat funcional.

14. Actuació del fisioteràpia en situació final de vida.

12. Conèixer les principals síndromes geriàtrics.

15. Conèixer l'actuació de fisioteràpia en trastorn cognitiu.

13. Conèixer els nivells assistencials en el sistema sanitari públic.

16. Coneixement de les noves tecnologies aplicades a fisioteràpia relacionades amb l'ancià.

14. Actuació del fisioteràpia en situació final de vida.

17. Conèixer els principals aspectes per prevenir la dependència.

15. Conèixer l'actuació de fisioteràpia en trastorn cognitiu.

18. Conèixer la intervenció del fisioterapeuta en ortogeriatria.

16. Coneixement de les noves tecnologies aplicades a fisioteràpia relacionades amb l'ancià.

19. Conèixer la Llei de Dependència, barem de Valoració, estat actual de la llei.

17. Conèixer els principals aspectes per prevenir la dependència.

Competències específiques:

1. Adquirir coneixements sobre els conceptes envelliment i dependència.
2. Aprenentatge de la morfologia i fisiologia de l'envelliment.
3. Perfils d'envelliment: Persona sana, pacient patològic, pacient fràgil.

Competències transversals:

4. Saber valorar i saber quin tipus d'actuació (preventiva, immediata o tractament) segons els ítems obtinguts de les valoracions.
 1. Comprendre el comportament interactiu de la persona en funció del gènere, grup o comunitat, dintre del seu context social i multicultural.
5. Intervenir en la promoció de l'envelliment actiu.
 2. Comprendre sense prejudicis a les persones, considerant els seus aspectes físics, psicològics i socials, com individus autònoms i independents, assegurant el respecte a les seves opinions, creences i valors, garantint el dret a la intimitat, a través de la confidencialitat i el secret professional.
6. Saber distingir conceptes bàsics de la dependència: discapacitat, deficiència i minusvàlua.
 3. Establir una comunicació eficaç amb pacients, família, grups socials i companys i fomentar l'aprenentatge dels estats de salut.
7. Aprenentatge de la salut.
 4. Treballar amb l'equip de professionals com unitat bàsica en la qual s'estructuren de forma uni o multidisciplinària i interdisciplinària els professionals i altre personal de les organitzacions assistencials.
9. Saber realitzar la valoració funcional en la valoració geriàtrica integral.
 5. Capacitat d'anàlisi i síntesi.
10. Saber realitzar un pla de cures dins d'un equip multidisciplinari.
 6. Capacitat d'organitzar i planificar.
11. Treballar en Unitat funcional.
 7. Promocionar la inquietud per la qualitat i la recerca.
12. Conèixer les principals síndromes geriàtriques.
13. Conèixer els nivells assistencials en el sistema sanitari públic.
14. Actuació de la fisioteràpia en situació final de vida.
15. Conèixer l'actuació de fisioteràpia en trastorn cognitiu.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Continguts

BLOC 1: ENVELLIMENT: les noves tecnologies aplicades a fisioteràpia relacionades amb l'ancià.

TEMA 1: GENERALITATS DE L'ENVELLIMENT

17. Conèixer els principals aspectes per prevenir la dependència.
 - Definició
 - Factors

Tipus (sa, geriàtric, fràgil)
Envelliment actiu

TEMA 2: CARACTERÍSTIQUES GENERALS DE L'ENVELLIMENT

Alteracions somàtiques (cardiovasculars, respiratòries, locomotores, urinàries, genitals, digestives, dels sistema nerviós)
Alteracions psíquiques

TEMA 3: PRINCIPIS BÀSICS DE REHABILITACIÓ EN ENVELLIMENT

Factors limitadors
Objectius raonables
Inici precoç de la rehabilitació
Garantir el manteniment dels resultats obtinguts
Factors pronòstics en el procés de la rehabilitació (del pacient, en general i en malalties específiques)

TEMA 4: VALORACIÓ GERIÀTRICA

Anamnesi
Valoració de la situació funcional prèvia
Valoració de la capacitat funcional actual (índex de Barthel, escala de la mesura de la independència funcional, escales d'activitats instrumentals de la vida diària)
Valoració de l'estat de salut general
Valoració de l'estat mental (mini-mental state examination de Folstein)
Valoració de l'entorn social i familiar

BLOC 2: DEPENDÈNCIA:

TEMA 5: GENERALITATS DE LA DEPENDÈNCIA

Definició
Concepte de discapacitat, deficiència i minusvàlua
Tipus de discapacitat
Estats de salut

TEMA 6: FACTORS QUE CONDICIONEN LA SALUT

Estils de vida i hàbits de vida
Medi ambient
Sistema sanitari
Biologia humana
Factors socials i polítics

TEMA 7: VALORACIÓ DE LA DEPENDÈNCIA

Valoració funcional de la dependència
Valoració de les activitats de la vida diària
Valoració de l'entorn

BLOC 3. ASPECTES CLÍNICS DE FISIOTERÀPIA EN GERIATRIA:

TEMA 8. PRINCIPALS SÍNDROMES EN GERIÀTRIA I

Immobilitat i pèrdua de funció associat a procés agut
Caigudes de repetició i inestabilitat

TEMA 9 . PRINCIPALS SÍNDROMES EN GERIÀTRIA II

Incontinència
Desnutrició

Polifarmàcia: efectes adversos

TEMA 10 . PRINCIPALS SÍNDROMES EN GERIÀTRIA III

Deterioro cognitiu i síndrome confusional agut
Depressió i trastorn d'ansietat

TEMA 11. VALORACIÓ GERIÀTRICA INTEGRAL I PLA DE CURES INDIVIDUALITZAT

Intervenció del fisioteràpia en la valoració integral
Elaboració del llistat de problemes actius
Elaboració del pla de cures
Coordinació a l'alta

TEMA 12. ELABORACIÓ DE L'INFORME CLÍNIC

Característiques bàsiques de l'informe clínic en el pacient geriàtric

TEMA 13. FISIOTERÀPIA EN TRASTORNS COGNITIU

Experiència en un hospital de dia de demències

TEMA 14. FISIOTERÀPIA EN ATENCIÓ AL FINAL DE LA VIDA

Experiència en una unitat de PADES

TEMA 15. FISIOTERÀPIA EN ORTOGERIATRIA

Experiència en una UFISS de geriatria

TEMA 16. FISIOTERÀPIA EN GERIATRIA I NOVES TECNOLOGIAS

Apps especialitzats en salut
Sensors mèdics i tecnologia de la comunicació
Noves expectatives en I+D

TEMA 17. Habilitats en el pacient gran dependent

Valoració capacitat funcional residual, canvis posturals, mobilització, prevenció

BLOC 4. ASPECTES ADMINISTRATIUS:

TEMA 18. PLA DE SALUT: ATENCIÓ AI PACIENT CRÒNIC COMPLEX I PACIENT EN SITUACIÓ FINAL DE VIDA

PCC vs pacient geriàtric
MACA vs pacient pal·liatiu

TEMA 19. Nivells assistencials: Característiques i tipologia d'usuaris

Unitats de convallescència
Unitats de llarga estada
Atenció domiciliària
PADES
Atenció ambulatoria
UFISS
Unitats d'ortogeriatria
Hospital de dia
Unitats de psicogeriatria
Unitats de postaguts i subaguts
Unitats d'aguts
Residències i centres de dia

TEMA 20. LLEI D'ATENCIÓ A PERSONES EN SITUACIÓ DE DEPENDÈNCIA

Barems de dependència
 Processos de valoració de dependència
 Actuació del fisioterapeuta en el procés de valoració
 Situació actual de la llei de la dependència

Eixos metodològics de l'assignatura

Metodologia

Per dur a terme l'assignatura, la metodologia que s'utilitzarà és:

Sessió	Activitat	Descripció	HTP (1)	HTNP (2)
Sessió 1	Lliçó magistral i classes participatives	Presentació Bloc 1: Envel·liment Tema 1: Generalitats de l'envel·liment	Hores 1	Hores 1,5
	Debat	Envel·liment actiu. Paper del fisioterapeuta en la prevenció i la promoció de l'activitat física	Hores 2	Hores 3
Sessió 2	Lliçó magistral i classes participatives	Tema 2: Característiques generals de l'envel·liment Tema 3: Principis bàsics de rehabilitació en envel·liment Tema 4: Valoració geriàtrica	Hores 3	Hores 4,5
Sessió 3	Cas pràctic	Aprendre a realitzar valoracions de la capacitat funcional actual (índex de Barthel)	Hores 1	Hores 1,5
	Lliçó magistral i classes participatives	Tema 4: Valoració geriàtrica	Hores 2	Hores 3
Sessió 4	Cas pràctic	Valoració de l'estat mental (mini-mental)	Hores 1	Hores 1,5
	Lliçó magistral i classes participatives	Presentació Bloc 2: Dependència Tema 5: Generalitats de la dependència	Hores 2	Hores 3

Sessió 5	Lliçó magistral i classes participatives	Tema 6: Factors que condicionen la salut Tema 7: Valoració de la dependència	Hores 3	Hores 4,5
Sessió 6	Cas pràctic	Preparació del cas pràctic per exposar (escollir tipus de pacient, avaluació necessària, activitat escollida...)	Hores 3	Hores 4,5
Sessió 7	Cas pràctic i dubtes	Exposició del cas pràctic	Hores 2	Hores 3
Sessió 8	Lliçó magistral i classes participatives	TEMA 8. PRINCIPALS SÍNDROMES EN GERIÀTRIA I: Immobilitat i pèrdua de funció associat a procés agut Caigudes de repetició i inestabilitat	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5
Sessió 9	Lliçó magistral i classes participatives	TEMA 9 . PRINCIPALS SÍNDROMES EN GERIÀTRIA II: Incontinència Desnutrició Polifarmàcia: efectes adversos	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5
Sessió 10	Lliçó magistral i classes participatives	TEMA 10 . PRINCIPALS SÍNDROMES EN GERIÀTRIA III Deterioro cognitiu i síndrome confusional agut Depressió i trastorn d'ansietat	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5
Sessió 11	Lliçó magistral i classes participatives	TEMA 11. VALORACIÓ GERIÀTRICA INTEGRAL I PLA DE CURES INDIVIDUALITZAT Intervenció del fisioteràpia en la valoració integral Elaboració del llistat de problemes actius Elaboració del pla de cures Coordinació a l'alta	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5

Sessió 12	Lliçó magistral i classes participatives	TEMA 12. ELABORACIÓ DE L'INFORME CLÍNIC Característiques bàsiques de l'informe clínic en el pacient geriàtric TEMA 13. FISIOTERÀPIA EN TRASTORNOS COGNITIU. Experiència en un hospital de dia de demències	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5
Sessió 13	Lliçó magistral i classes participatives	TEMA 14. FISIOTERÀPIA EN ATENCIÓ AL FINAL DE LA VIDA Experiència en una unitat de PADES TEMA 15. FISIOTERÀPIA EN ORTOGERIATRIA Experiència en una UFISS de geriatria.	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5
Sessió 14	Lliçó magistral i classes participatives	TEMA 16. FISIOTERÀPIA EN GERIATRIA I NOVES TECNOLOGIAS. Apps especialitzats en salut Sensors mèdics i tecnologia de la comunicació Noves expectatives en I+D	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5
Sessió 15	Lliçó magistral i classes participatives	TEMA 17. Habilitats en el pacient gran dependent: Valoració capacitat funcional residual, canvis posturals, mobilització, prevenció.	Hores 2	Hores 3
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5

TEMA 18. PLA DE SALUT: ATENCIÓ AL PACIENT CRÒNIC COMPLEX I PACIENT EN SITUACIÓ FINAL DE VIDA.				
PCC vs pacient geriàtric MACA vs pacient pal·liatiu.				
TEMA 19. Nivells assistencials: Característiques i tipologia d'usuaris				
Sessió 16	Lliçó magistral i classes participatives	Unitats de convalsència	Hores 2	Hores 3
		Unitats de llarga estada		
		Atenció domiciliària		
		PADES		
		Atenció ambulatoria		
		UFISS		
		Unitats d'ortogeriatria		
		Hospital de dia		
		Unitats de psicogeriatria		
		Unitats de postaguts i subaguts		
		Unitats d'aguts		
		Residències i centres de dia		
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5
TEMA 20. LLEI D'ATENCIÓ A PERSONES EN SITUACIÓ DE DEPENDÈNCIA				
Sessió 17	Lliçó magistral i classes participatives	Barems de dependència	Hores 2	Hores 3
		Processo de valoració de dependència		
		Actuació del fisioteràpia en el procés de valoració		
		Situació actual de la llei de la dependència		
	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 1	Hores 1.5
Sessió 18	Cas pràctic i dubtes	Preparació del cas pràctic per exposar (escollir tipus de pacient, avaluació necessària, activitat escollida...)	Hores 3	Hores 4.5
Sessió 19	Cas pràctic	Exposició del cas pràctic	Hores 3	Hores 4.5

(1)HTP = Hores de Treball Presencial

(2)HTNP = Hores de Treball No Presencial

Sistema d'avaluació

Avaluació

Objectius	Activitats d'Avaluació	Criteris	%	O/V (1)	I/G (2)
Bloc 1 a 4	Examen Teòric	20 preguntes tipus test (3 respostes possibles, solament una correcta. Cada 3 incorrectes restaran 1 correcta)	40%	O	I
Bloc 1 a 4	Exposició oral	Es donaran les rúbriques a l'alumnat	40%	O	G
Bloc 1 a 4	Participació a classe		20%	O	I

* Els alumnes que optin per l'avaluació única:

- el dia de l'examen hauran de realitzar el mateix examen teòric que la resta d'alumnes
- quan comenci l'assignatura, se'ls lliurarà el tema i les rúbriques per tal de que es puguin preparar l'exposició oral que presentaran el mateix dia de l'examen teòric

(1)Obligatòria / Voluntària

(2)Individual / Grupal

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia i recursos

Millan Calenti, J.C. *Gerontología y geriatría. Valoración e intervención*. Madrid. Médica Panamericana. 2011.

Rubens Rebelatto J, Da Silva Morelli JG. *Fisioterapia geriátrica. Práctica asistencial en el anciano*. Madrid. Mc. Graw Hill-Interamericana. 2005.

Bisbe M, Santoyo C, Segarra V. *Fisioterapia en neurología. Procedimientos para restablecer la capacidad funcional*. Madrid. Médica Panamericana. 2012.

Esperanza A, (et al). *Aspectes generals de la rehabilitació en geriatría*. Barcelona, Edicions Glosa. 1997.

Gonzalez Mas R, *Rehabilitación médica de ancianos*. Barcelona, Masson, 1995.

Viel E, *Diagnóstico Fisioterápico*. Barcelona, Masson, 1999.

Delgado Ojeda M.A., *Rehabilitación y fisioterapia en geriatría*. Jaén, Formación Alcalá. 2000.

Pont Geis P. *Tercera edad, actividad física y salud*. Barcelona, Paidotribo, 1996.

Marfany G, Soley M. *Perquè envellim?*. Barcelona, Publicacions i edicions Universitat de Barcelona. 2011.

Abric M, Dotte P. *Gestos y activación para las personas mayores. Tomo 1*. Barcelona. Masson. 2003.

Abric M, Dotte P. *Gestos y activación para las personas mayores. Tomo 2*. Barcelona. Masson. 2003.

Serrano S, *L'actitud positiva*, Barcelona, Ara Llibres, 2012.

Serrano S, *El regal de la comunicació*, Barcelona, Ara Llibres, 2003.

Libro blanco del Envejecimiento Activo. IMSERSO. 2011.

Libro blanco de la coordinación sociosanitaria en España. ministerio de sanidad, política social e igualdad. 15 de diciembre 2011.

Desenvolupament d'un marc conceptual i indicadors per avaluar l'atenció a la cronicitat. Primer informe. Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.